

ОСОБЛИВОСТІ АУДИТОРСЬКОЇ ПЕРЕВІРКИ ДОХОДІВ ПІДПРИЄМСТВА

Богданова А.Е., студентка,
Сумський національний аграрний університет*

Одержання прибутку є метою діяльності будь-якого підприємства. У результаті проведення операцій, які спрямовані на збільшення економічних вигод, виникають доходи, а економічною вигодою є прибуток. Тобто, отримані доходи прямопропорційно впливають на суму отриманого прибутку. Відповідно в сучасних умовах господарювання особливої актуальності набуває питання використання послуг аудиторських фірм і здійснення незалежної оцінки системи бухгалтерського обліку доходів.

Метою аудиту доходів є накопичення достатніх доказів для формування думки аудитора щодо достовірності, об'єктивності та законності відображення в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності доходів суб'єкта господарювання.

Предметом аудиту доходів є господарські процеси, операції, пов'язані з накопиченням та списанням витрат діяльності, з визначенням доходів, фінансових результатів діяльності, а також відносини, що виникають при цьому в середині підприємства та за його межами.

Об'єктами аудиту доходів виступають: елементи облікової політики підприємства; операції з обліку доходів; первинні документи; реєстри бухгалтерського обліку та звітність підприємства; інформація про порушення ведення обліку; зловживання, які знайшли документальне підтвердження в підсумковій документації зовнішнього контролю.

Аналіз наукової літератури дозволяє зробити висновок, що на сьогодні відсутня єдина методика проведення аудиту доходів підприємства. Відповідно, вважаємо за потрібне, виокремити ключові аспекти та напрями аудиторського дослідження.

По-перше, аудиторська перевірка повинна бути ретельно спланована. Аудитор має обов'язково оцінити діючу на підприємстві систему внутрішнього контролю, ідентифікувати ризики, побудувати стратегію незалежного контролю. Після визначення стратегії аудиту доходів потрібно розробити план аудиту, спрямований на розгляд різних питань, виявлених у загальній стратегії аудиту. План аудиту є більш детальним ніж стратегія, оскільки він включає характер, час та обсяг аудиторських процедур [1, с. 283].

Наступним кроком після складання плану аудиту є розробка програму аудиту Програма та план аудиту з перевірки доходів в процесі практичного аудиту можуть коригуватися.

По-друге, інформаційною базою для проведення аудиторської перевірки доходів є: первинні та зведені документи, а саме товарно-

* Науковий керівник – Назаренко І.М., д.е.н., професор

транспортні накладні, платіжні доручення, акти виконаних робіт та послуг, договори; облікові реєстри підприємства (оборотна – сальдова відомість, картки рахунків); звітність підприємства; підсумкова документація зовнішнього контролю; накази, розпорядження підприємства.

По-третє, аудит доходів потрібно починати з правильності ведення бухгалтерського обліку доходів, правильного оформлення договорів з покупцями та замовниками.

По-четверте, в процесі незалежної перевірки доцільно перевірити правильність класифікації, оцінки доходів та умов їх визнання за видами діяльності. При проведенні такої перевірки особлива увага має бути акцентована на умовах визнання доходів звітних періодів, їх класифікації за видами діяльності відповідно до вимог П(С)БО, МСФЗ.

По-п'яте, в процесі аудиторського дослідження необхідно отримати аудиторські докази щодо: належного оформлення господарських операцій в бухгалтерському обліку; повного відображення на рахунках бухгалтерського обліку здійснених угод досліджуваним підприємством; своєчасного відображення записів в облікових реєстрах; правильного визначення вартісної оцінки.

В ході діяльності, окрім операційної, існує також інша операційна діяльність. Доцільно провести перевірку: правильності відображення доходів від штрафів, визнаних боржниками; своєчасності відображення доходів від безоплатно одержаних оборотних засобів, операційної оренди активів; правильності визначення доходів від купівлі-продажу іноземної валюти та розрахунків курсових різниць.

По-шосте, процес аудиту повинен бути ретельно задокументований. Згідно МСА 230 «Аудиторська документація» аудиторська документація надає: докази наявності у аудитора основи для висновку про досягнення загальних цілей аудитора; докази того, що аудит планувався та виконувався відповідно до МСА і застосовних законодавчих та нормативних вимог [1. с. 164].

Вся документація аудитора, яка складається до початку аудиту, під час аудиту, після його завершення поділяється на робочу та підсумкову. До робочої документації відноситься інформація, яка є необхідною для правильного проведення аудиту доходів. Для належного документального оформлення аудитор розробляє бланки робочих документів, а саме: плани, програми, тести, анкети, порівняльні відомості. По закінченню перевірки всі робочі документи передають до архіву аудиторської фірми, де вони зберігаються протягом п'яти років.

Результати аудиту доходів підприємства повинні узагальнюватися в Аудиторському висновку (Звіті незалежного аудитора).

Отже, підводячи підсумки наукового дослідження, доцільно зазначити, що на сьогодні аудит доходів є актуальним питанням, оскільки результати даної форми контролю надають об'єктивну оцінку системи бухгалтерського

обліку (в т.ч. доходів), сприяють вдосконаленню системи фінансового менеджменту підприємства.

Література.

1. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг. Видання 2015 року. Ч. 1. [Електронний ресурс] / Міжнародна федерація бухгалтерів ; Аудиторська палата України. – К., 2016. – Режим доступу: http://www.apu.com.ua/attachments/article/1038/Part_1_2015.pdf

ТРАНСАКЦІЙНІ ВИТРАТИ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ ОБ'ЄКТ ОБЛІКУ

*Браценюк М.С., студентка, Ровенець Т.О., к.е.н., доцент,
Національний університет водного господарства та
природокористування*

Конкурентоспроможність підприємства прямо пропорційно залежить від чітко налагодженої системи ведення управлінського обліку, зокрема відображення витрат процесу діяльності. Вагому частку у загальних витратах підприємства займають трансакційні витрати. Це новий вид витрат, який на сьогодні немає єдиного визначення. Постійне зростання трансакційних витрат зумовлює потребу в їх відокремленні та відображенні в обліку.

У сучасних дослідженнях можна простежити різноманітні трактування поняття трансакційних витрат. Однак більшість вчених порівнюють ці витрати з контрактами, угодами та договорами.

Поняття трансакційних витрат з'явилося в економічному словниковому обороті після опублікування в 1937 року фундаментальної праці англійського вченого Рональда Коуза "Природа фірми" [1]. Р. Коуз акцентував увагу на тому, що кожного разу при укладанні угоди «необхідно проводити переговори, здійснювати нагляд, налагоджувати взаємозв'язки, ліквідувати розбіжності», що в свою чергу зумовлює додаткове витрачання коштів. Такі витрати він називає «витратами використання ринкового механізму» або «витратами ринкових трансакцій» [1].

Вперше ж поняття «трансакційні витрати» було запропоноване К. Далманом у 1979 р. в статті «The Problem of Externality» – як витрати збору і обробки інформації, витрати проведення переговорів і прийняття рішень, витрати контролю і юридичного захисту виконання контракту. Вже у праці 1988 р. «Фірма, ринок і право» Р. Коуз погоджується з поняттям «трансакційні витрати» і починає його використовувати замість терміну «витрати ринкових трансакцій» [2, с. 249].

На даний час більшість вчених під трансакційними витратами розуміють витрати, які виникають при обміні правами власності і затрат, що призначені для їх зменшення.